

Het putterparadijs

De laatste weken zie ik af en toe putters (*Carduelis carduelis*) in de tuin. In de herfst zoeken de putters elkaar op om veiliger door de winterperiode te komen. Vooral in de vlucht valt de brede, gele vleugelstreep op. Langs de A8 of het Riettoppad zie ik ze in de bosjes van de stekelige duindoorn scharrelen. Groepsgewijs strijken ze graag neer in kaardenbollen of bijna uitgebloeide teunisbloemen, om daar de zadjes uit te peuteren. Voor deze veelkleurige, bijna tropisch uitzierende vogel moet dit wel een waar walhalla zijn. Omdat ze graag op stekelige planten zitten, zoals de kale jonker of kaardenbol, worden ze ook wel distelvinken genoemd.

Als jonge jongen in de jaren 60 zag ik ze nooit. Mijn eerste waarneming was ergens in het midden van de jaren 70. Ik heb dit keer goed nieuws. De putter is nu een succesverhaal. Van een schaarse broedvogel heeft hij zich ontwikkeld tot een min of meer gewone soort van 35.000 tot 43.000 broedparen en in de winter 100.000 tot 200.000 exemplaren. Hier in het westen van het land zijn ze wat algemener dan in het oosten. Putters broeden graag in wat open terrein, zoals langs de randen van het Guisveld, het Westzijderveld en het Reefgebied.

Dankzij deze kleurenpracht is de putter ook geliefd onderwerp voor fotografen en schilders. Misschien wel de bekendste afbeelding is die van de kunstschilder Carel Fabritius, 'Het puttertje' uit 1654. De putter dankt zijn naam aan een lullig trucje dat wij hem ooit in het verre verleden hebben geleerd: als kooivogel kan hij met een piepklein emmertje water uit een bakje 'putten'.

Man of vrouw?

Het lijkt misschien alsof het mannetje en vrouwtje hetzelfde verenkleed hebben, maar er is een subtiel ver-

schil waardoor je ze uit elkaar kunt houden. Het rode masker van de vrouw stopt namelijk net voor of halverwege het oog, terwijl het masker bij de man doorloopt tot voorbij het oog. Lastig waar te nemen; ze zijn zo beweeglijk.

In de winter vormen putters monogame paartjes en in de lente begint de vrouw met het maken van een nest. Het mannetje helpt door geschikt nestmateriaal aan te dragen, zoals gras, mos, veertjes. Daarbij willen ze nog wel eens wat materiaal stelen van in de buurt broedende vinken.

Mannetjeputter in de achtertuin. Foto: Fred Eerenberg.

Het broedsel bestaat uit 4 tot 6 eieren die na 14 dagen uitkomen. Nadat de jongen uit het ei komen, krijgen ze nog 10 dagen voedsel van hun ouders. Vooral insecten, omdat deze noodzakelijke eiwitten bevatten voor de groei. De ouders blijven zaadeters. De putter leeft het grootste deel van het jaar in groepsverband. Zij delen in die groepen hun voedselterritorium en verdedigen dit tegen andere groepen putters. Mooi gezicht is als ze als groep komen aanvliegen, soms met tientallen tegelijk. Je ziet ze vaak op braakliggend land met veel distels, paardenbloemen en andere composieten. Deze weten ze met hun spitse snavels uit te pluizen. Wanneer de winter binnenkort zijn intrede doet, vormen ze koppels voor het komende broedseizoen (april tot

september) De Nederlandse broedvogels lijken deels in eigen land te overwinteren, deels weg te trekken in zuidwestelijke richting. In de trek-tijd en de winter zijn putters ook te vinden in bossen (vooral in lariks en zwarte els) en op voedselrijke plekken in onze eigen open weidegebieden.

